

Energimyndigheten och NIS-direktivet – Panndagarna 2018

2018

Tommy Wahlman

Projektledare för införande av NIS-direktivet

NIS-DIREKTIVET

Förslag till agenda

1. Vad gör Energimyndigheten?
2. Studier över fjärrvärmebranschen.
3. Vad är NIS-direktivet?
4. Plan för fortsatt arbete
5. Samverkansbehov
6. Frågor

1. Energimyndighetens roller:

- **Styrande** – verkställer regerings- och riksdagsbeslut kring styrmedel
- **Stödjande** – sprider information inom energi och klimatområdet och beviljar ekonomiskt stöd till forskning och innovation
- **Expert** – förser allmänheten, regeringen och forskningssfären med underlag (statistik, analyser, prognoser)

2. Energimyndigheten och informationssäkerhet hos fjärrvärmebranschen

- Utredning till Regeringen 2015
- Tre studier under 2017
  - Systematiskt informationssäkerhetsarbete
  - Risk- och sårbarhetsanalys i workshop
  - Trafikanalys

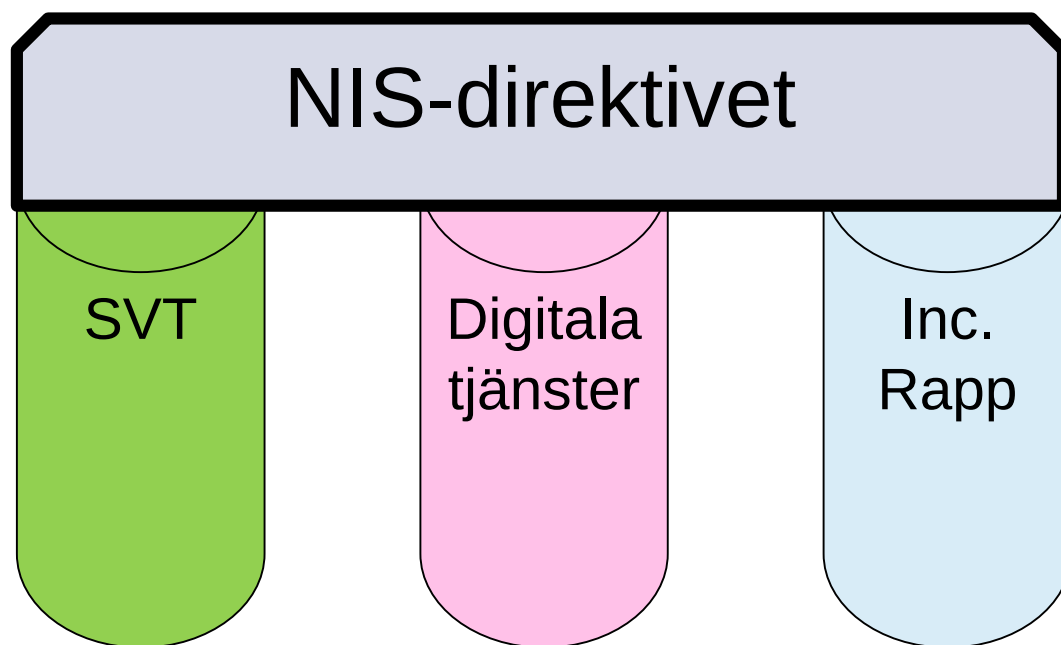
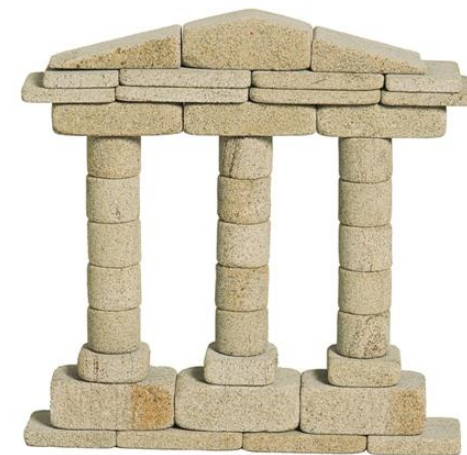

3. NIS-direktivet och Energimyndigheten

- NIS-direktivet (*The Directive on security of Network and Information Systems*) från 2016 syftar till att stärka den **inre marknaden**.
- Medlemsstaterna blir skyldiga att identifiera operatörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom sju sektorer och som är beroende av nätverk och informationssystem.
- NIS-direktivet ska vara implementerat 9 maj 2018
- Energimyndigheten föreslås som **tillsynsmyndighet** för energisektorn i Sverige

3. NIS-direktivet – tre pelare

3. NIS-direktivet

- Sektorerna omfattar energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, leverans och distribution av dricksvatten och digital infrastruktur
- För sådana aktörer innebär direktivet bl.a. att verksamheten kan komma att behöva anpassas för att uppnå en hög nivå av säkerhet i nätverk och informationssystem

3. NIS-direktivet – varför är det så viktigt?

En stor global förändring

- Digitalisering som megatrend
- Internet är infrastrukturen
- Digitalisering som förutsättning
- Nya hot – enorma kostnader
- Angrepp mot svenska energibolag sker redan idag

3. NIS-direktivet – varför är det så viktigt?

Vinnare och förlorare

- Krav på förmåga att kunna möta cyberhot
- Digitaliseringen en förutsättning för förmåga att motstå påfrestningar och upprätthålla samhällets funktionalitet
- Energisektorn är redan idag en måltavla och behöver statens stöd

3. NIS-direktivet – varför är det så viktigt?

Möjligheter med utmaningen

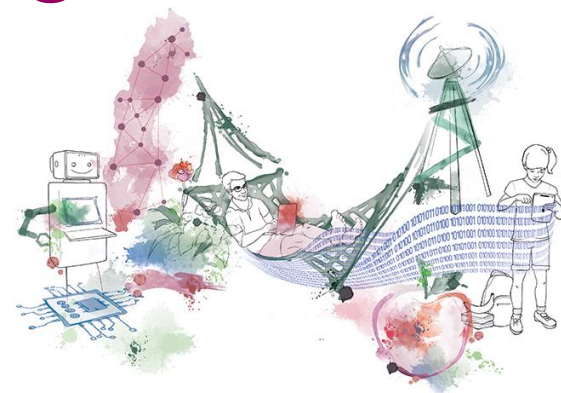
- En bra nationell systematisk digital strategi, med tonvikt på resiliens, ger Sverige konkurrensfördelar – avsaknaden gör oss sårbara.
- En bra nationell och internationell samordning ger alla aktörer inom energisektorn bättre förutsättningar att möta, ett i grunden asymmetriskt hot.

3. NIS-direktivet – varför är det så viktigt?

Inte bara bra....

- Sverige ska vara **bäst i världen** på att använda digitaliseringens möjligheter.....
- Digitalisering ger helt nya förutsättningar för robusthet och resiliens inom energisektorn - men samtidigt skapas också nya utmaningar och nya risker.
- Vikten av tydligt ansvar, effektivt beslutsfattande och transparens ökar för att energisystemet ska kunna vara tryggt.

3. NIS-direktivet – Aktörerna

Energimyndighetens bedömning är att, utifrån utredningen;

1. Energimyndigheten kommer att behöva inventera energisektorn i syfte att hitta "**leverantörer av samhällsviktiga tjänster**"
2. Men aktörerna är också skyldiga att meddela EM om man anser sig vara en sådan
3. EM meddelar MSB
4. MSB utfärdar föreskrifter och förteckning över aktörer som träffas av NIS

3. NIS-direktivet – Säkerhetskrav

Energimyndighetens bedömning är att;

- Leverantörer av såväl tjänster som digitala tjänster ska "***vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder***" för att hantera de risker som hotar säkerheten
- De ska också "***vidta lämpliga åtgärder för att förebygga och minimera***" den inverkan som incidenter har på de tjänster som tillhandahålls
- Syftet är att "säkerställa kontinuiteten i tjänsterna"

3. NIS-direktivet – Riskanalys

Energimyndighetens bedömning är att, utifrån utredningen;

- Aktörerna ska göra en **riskanalys** som ska ligga till grund för säkerhetsåtgärderna
- Ska dokumenteras och uppdateras årligen, **åtgärdsplan** ska ingå
- Tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om utformningen

3. NIS-direktivet – Krav på systematik

Energimyndighetens bedömning är att, utifrån utredningen;

- Leverantörer ska också bedriva ett ”**systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete**”

3. NIS-direktivet – Krav på incidentrapportering

Energimyndighetens bedömning är att, utifrån utredningen;

- Aktörerna ska "*utan onödigt dröjsmål rapportera incidenter till CSIRT-enheten*"
- Incidenter som "***har en betydande inverkan på kontinuiteten i tjänsten***"
- MSB har övergripande föreskriftsrätt
- EM föreslås föreskriftsrätt för "*de faktorer som ska beaktas vid bedömningen av om en incident har betydande inverkan*"

3. NIS-direktivet – Tillsynsmyndigheten

Energimyndighetens bedömning är att, utifrån utredningen;

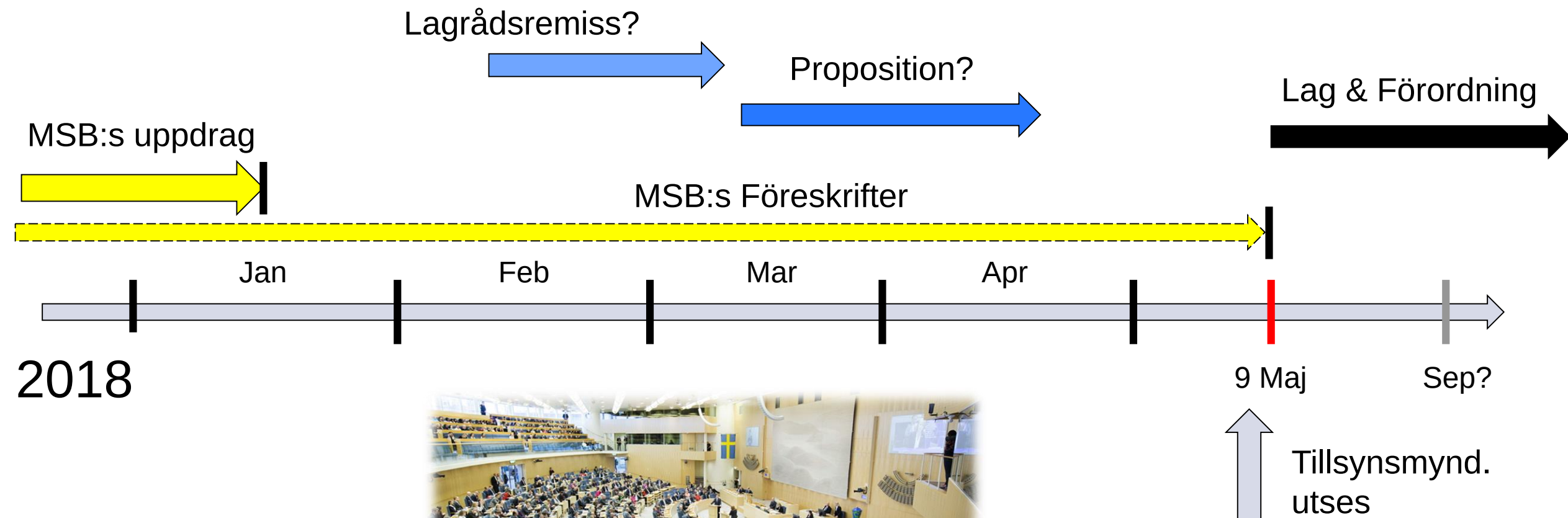
- Tillsynsmyndigheten ska försöka få en aktör som inte följer regelverket att rätta sig.
- Tillsynsmyndigheten får meddela förelägganden, som "får förenas med vite"
- MSB ska tillhandahålla ett metodstöd för tillsynen
- *Förebyggande tillsyn* är tillåten för aktörer som erbjuder samhällsviktiga tjänster

3. NIS-direktivet – Sanktionsavgift

Energimyndighetens bedömning är att, utifrån utredningen;

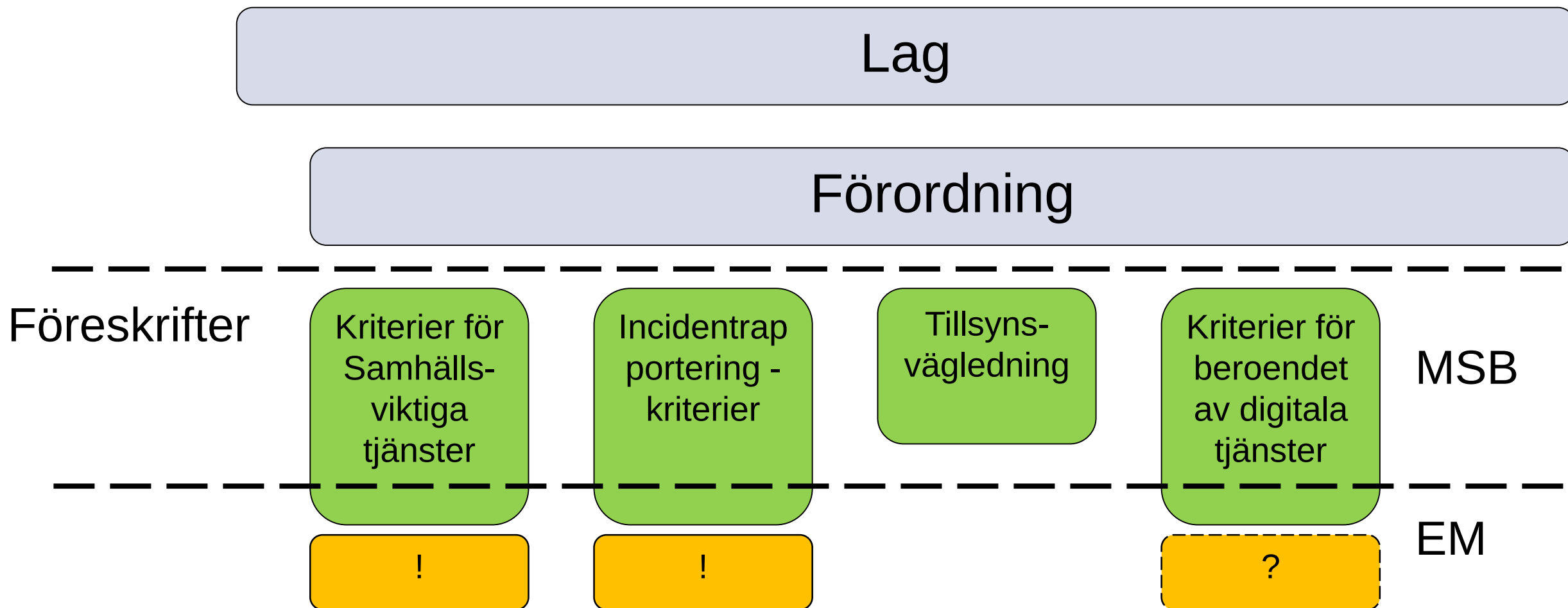
- Tillsynsmyndigheten ska besluta att sanktionsavgift ska tas ut av den som *"underlåter att incidentrapportera eller vidta säkerhetsåtgärder"*
- Vid bedömningen av avgiftens storlek ska tillsynsmyndigheten ta särskild hänsyn till:
  - Skada eller risk som uppstått till följd av överträdelsen
  - Tidigare överträdelser
  - De kostnader som leverantören undvikit till följd av överträdelsen
- *"får under vissa förhållanden efterges, helt eller delvis"*

3. NIS-direktivet – varför är det bråttom?

4. Fortsatt arbete - Status i arbetet

4. Status i arbetet

EMs dialog med branschaktörerna

- Samtal med alla tre branschorganisationer; Energigas Sverige, Energiföretagen och SPBI
- Föredragit för ca 100 företag under Energiföretagen, vid fem tillfällen +

Slutsatser

- **Kraven upplevs inte problematiska – implementationen väcker frågetecken**

5. Samverkansbehov

- Marknadsfunktionalitet fokus
- Ömsesidiga beroenden
- Kunskapsöverspridning och forum
- Erfarenheter från tillsynen
  - **Förändring och utveckling**

6. Frågor